

מתפלל נוסף ובלתי צפוי בבית-הכנסת. היה זה כמובן מנהל האחוזה. במשך שני ימי החג כמעט שלא מש ממקומו. הוא עמד עטוף בטליתו, שכיסתה את שתי עיניו, והתפלל בדמעות שלישי. האיש המתנכר והרודד, היה מאותו יום ואילך לבעל-תשובה אמיתי ולמטיב עם אחיו.

מאמרים אודות אנוש – מקומם של כלי אשמה – על פי משנה א

"בני היקרים", פנה אב אל שלושת בניו קודם שיצא לנסיעה ארוכה אל מעבר לים, "רוצה אני שתשתמשו בכל מה שיש לנו בבית, להנאתכם ולטובתכם. אבל", הוסיף, "כחובב יינות מושבע, יש לי 3 בקבוקי יין עתיק, שאני שומר לחגיגות נישואיכם. הריני מפקיד ביד כל אחד מכם בבקבוק, ודורש מכם לשמור על הבקבוקים בכל הזדויות, לא לנסות לפתוח אותם ובוודאי לא לטעום מהם."

מיד כשנסע האב, נטל אחד הבנים את הבקבוק שהופקד בידו, והניחו במקום שאין עין יכולה לראותו. כמעט שכח ממנו הוא עצמו. השני לא עמד בפיתוי, פתח את הבקבוק, טעם את תוכנו; לא התאפק וחסיל את הבקבוק כולו בו ביום. "מה אעשה ששיחזור אבי?" שאל את עצמו. "עד אז אלקים גדול", ענה ומחה את פיו משאריות היין.

השלישי גם הוא לא עמד בפיתוי, פתח את הבקבוק וטעם את תוכנו. אבל כשהגיע לכמתציתו, לפתע התעשת, "מה זאת? ! הרי אבא ציווה שלא נטעם מהבקבוקים!" סגר את הבקבוק, והניחו במקום מחבוא. "כשיחזור אבא, כבר אמצא תירוץ לחסרון היין", אמר לעצמו.

חזר האב מנסיעתו וביקש להשיב לו את הבקבוקים. הראשון החל מגמגם, "אזאובא, לא יכול הייתי להתאפק; הבקבוק פשוט קרץ לי". "לך", אמר האב, "לא רק שלא הבאתי מתנה, אלא שעוד תשלם ביוקר על חוסר התאפקותך."

השני נזכר היכן הניח את הבקבוק, העמידו לפני אביו כשהוא חתום וסגור כמו לפני שנה. "ראוי אתה לכל פרס", אמר האב, והוציא מכיסו אלף דינרים.

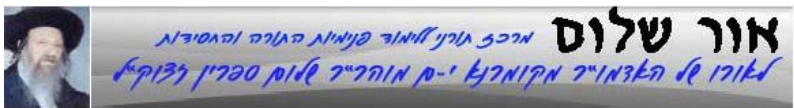
השלישי קרב בחיל ורעד. "אבא", אמר, "לא עמדתי בפיתוי. בתחילה רק פתחתי את הבקבוק, אבל הריח היה משכר! טעמתי קצת, אחר כך עוד קצת. כשכבר לגמתי מחצית מהבקבוק, נזכרתי. אנא, אבא, סלח לי." הוציא האב מכיסו אלפיים דינר, והושיט לו. "מה זה?! התרעם הבן השני, אני, שלא נגעתי כלל בבקבוק, קבלתי אלף; וזה שחיסל מחצית ממנו יקבל אלפיים?!" "אכן כך", ענה האב, "לך לא היה כל נסיון, הרי לא ידעת כלל מה יש בבקבוק; שמרת עליו, ובשל כך ראוי אתה לכל פרס. אבל אחיך, לאחר שפתח את הבקבוק וטעם ממנו, בכל זאת הצליח להתעשת, לסגור את הבקבוק ולא לטעום ממנו יותר במשך כל השנה צ על עמידתו זו בנסיון מגיע לו שכר כפול. במקום שבעלי תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד."

הגידה השלישית –

- א. אנחנו לא סתם אחים, מופיעים בראש השנה, נעלמים בכיפורים. מאיתנו האנשים מפתחים, יראים, מבקשים סליחות ובתשובה חוזרים. מי אנחנו?
- ב. איזה שופרות כשרים לתקיעה בראש השנה?
- ג. מהו ההבדל בציפוי של פי השופר של ר"ה לציפוי שופר של תענית?
- ד. מה דין שופר שנסדק ודבק?
- ה. האם תוקעים בראש השנה שחל בשבת?
- ו. כמה פסוקי מלכויות, זכרונות ושופרות מזכירין?
- ז. האם מזכירין זכרון, מלכות ושופר של פורענות?

תשובות ניתן לשלוח לבית המדרש "אור שלום" קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

השיעור השבועי מתקיים בכל יום חמישי בבית משפחת צחור בשעה 21:30 הציבור מוזמן

מאמרים אודות הפסוק השבועי אור
 באינטרנט - <http://www.ohrshalom.net> דוא"ל - <mailto:info@ohrshalom.net>
 ראש השנה – גיליון חגיגי שנה שנייה העורך: ג. צחור

הדלקת נרות- שעות קיץ					עלוץ	צאת השבת – שעות קיץ				
חברון	י-ם	ת"א	חיפה	ב"ש		חברון	י-ם	ת"א	חיפה	ב"ש
19:13	19:00	20:16	19:07	19:18	109	20:11	18:12	20:13	20:13	20:14

עלוץ החג מוקדש לעילוי נשמות					
מוניח מיכאל בן יוסף ז"ל	בורוכו מרים בת אריה ז"ל	מינץ משה צבי בן בורנד ז"ל	דגן מנחם בן ברקו ז"ל	אברס רעות בת יוסף ז"ל	רוזנצויג ברטולד בן מנילה ז"ל
אשכנזי בנימין בן משה ז"ל	דגני זהבה בת ליבל ז"ל	מיוסקי יפים בן נחום ז"ל	ביכלר משה בן יהודה ז"ל	הלפרין טילביה בת מרדכי ז"ל	מכמל מרדכי בן אברהם ז"ל
למידס יעקב בן שמואל ז"ל	פרידמן ברוריה בת אליהו ז"ל	צ'יצ'ק ניסים בן ראובן ז"ל			

מאמרים הפרשה – משנת הרביים – אביאם

ישנה אמרה בשם בעל ה"חידושי הרי"מ" מגור האומרת: "לס"מ יש בעיה עם החסיד עד לרגע שבו הוא נוטל מן החסיד את הנקודה הפנימית. מכאן ואילך אין לו בעיה עם החסיד – שיישאר עם כל השטויות. עם ה'גארטל', עם השטריימל, עם ה'צמח פורקניה'... מובן הדבר שכאשר הנקודה הפנימית איננה, מעשיו של האדם הנם חסרי משמעות בעליל. הדבר אשר נתן לדברים את תוקפם ומשמעותם זו הנקודה הפנימית, המבטאת את התכלית ואשר נמצאת בלבו של אדם פנימה.

בירושלמי מובאת האמרה – "אם אתה יהיב עיניך וליבך לי, אנא ידענא דאת דידך". תן לי את עיניך, תן לי את ליבך – אזי תהיה שלי, אז אדע כי לי אתה! כל שאר הדברים אינם משמעותיים עוד, הדבר החשוב הוא המקום בו מונחת נקודת ליבך, המקום אליו נשואות עיניך, המקום שהוא בבחינת "עיני ולבי שם כל הימים".

ישנם אנשים, אשר כל חייהם מכוונים. אנשים אשר תמיד יהיו בויות הנכונה, ובפניה הנכונה, בכל שלב של חייהם יעמדו במקום בו הם צריכים לעמוד, כשהכל מכוון אל התכלית. אולם רובא דאינשי אינם בויות הנכונה. אינם מכוונים לכיוון הנכון. אלו יוכלו להמשיך בשיטוטיהם זמן רב, אולם מטרתם לא תהא ברורה כל עיקר, וזאת מהסיבה הפשוטה שהן **שכחו** להיכן פניהם מועדות. על כן, כל שגדרש מאנשים אלו זה להיזכר.

על האדם לכוון את דעתו ואת מעשיו. ובחורש אלול, לאחר שנה שלמה של שיטוטים – מהם חסרי תוחלת ומהם פחות – לא נדרש האדם להכות על חזהו כך וכך פעמים, הדרישה היא לכוון את הדעת לתכלית המכוון, כך נותנים לקב"ה עיניים ולב. באלול נדרש האדם לישר את עצמו, לא כל כך את חטאיו ומעשיו הרעים כמו את עצמו, להיכן פניו מועדות? לאן הוא הלך עד עתה? יתכן שאדם שכח לחלוטין את הכיוון, יתרה מזאת – לעיתים שוכח האדם שהוא רצה להגיע **לאישהו** מקום, הדבר חלל מוזמן להיות משמעותי עבורו.

לשם כך זקוק האדם לתהליך של רענון מפעם לפעם. סוג של יישור. ביישור שכזה עלול אדם לגלות שהוא כלל לא מעוניין במה שהוא עושה, לעיתים הוא מגלה שהכל היה טעות מלכתחילה – במקרה הוא נפל בנקודה מסוימת, ולעיתים מגלים שדברים שהיו חשובים בעבר, איבדו את ערכם וחשיבותם במהלך הדרך ואילו האדם המשיך בדרכו אך ורק מפני שלא הייתה בידו ההזדמנות לחשוב לרגע על הדברים. על כן קיומה של בדיקה שכזו הוא משמעותי ועקרוני ביותר.

ואולם, כאשר באים אנו לעסוק בבדיקה שכזו, אנו נתקלים בבעייתיות שבקיומה של בדיקה זו. מסתבר, כי אין באפשרותנו לבדוק את עצמנו בכל רגע ורגע, וזאת שמשום שמתבטע הדברים אנו מתכננים תכניות – לצער הלב, אין בידנו דרך העוברת בקי ישר מנקודה אחת לחברתה. תמיד ישנה התעיה בדרך, תמיד קיימות הבעיות, תמיד ישנו הסיכון שבפרטים. ומסתבר, שלא בכל רגע ניתן לעלות לנקודת תצפית ולכוון את התכלית. אם כן מה ביכולתו של אדם לעשות? אדם יכול לשמור עצמו שלא ישכח את תכליתו ומטרתו. הוא ינסה לכלל הסיבוכים, הוא ילך בדרכים עקלקלות, אך אף פעם הוא לא ישכח מהי מטרתו ולאן פניו מועדות. אין הכוונה שיבדוק ויכוון עצמו בכל פעם, אך תמיד הוא יזכור להיכן ברצונו להגיע.

ישנה אמרה ידועה המסבירה מדוע נקראים החסידים בשם "חסידים". השאלה היא טובה משום שאדם הנמצא במעלת חסיד יש לחפש בנרות, ולעומת זאת ישנם אנשים רבים הקוראים לעצמם "חסידים". והתשובה היא שכאשר אני נוסע ליעד מסוים, ייתכן שאני אעבור בדרכי בכל מיני מקומות, ייתכן שאף אעשה טעויות בדרך, אך לכל מי שישאל להיכן

מאמרת הסיפור האישי – מכתב ל צדיק

יהודי העיירה הקטנה שליד העיר אושאמיר שבאוקראינה, נאנקו תחת ידי הרודניות של מנהל האחוזה שממנה התפרנסו. הוא היה רודה בהם מבוקר עד ערב. כל מה שעשו לא נשא חן בעיניו. אם לא די בכך, גם היה נוהג לקצץ במשכורתם, כל פעם בתואנה אחרת. מנהל האחוזה הזה בעצם היה יהודי. איש לא ידע מהיכן הגיע למקום ומה עברו של האיש. אך בכל הקשור

להווה, ידעו הכול כי יהדותו מסתכמת במוצאו בלבד, וכי גם זה היה יותר מדי בשבילו. היה זה בשבוע שקדם לראש-השנה. הצדיק רבי מרדכי-דוב מהורוניסטיפולי הגיע לעיר אושאמיר, כדי לשבות בה. מנהג קבוע היה לו, לנדוד בימי חודש אלול בערים ובעיירות, כדי לעורר את לב הבריות לעבודת הבורא ולזרום לשוב בתשובה שלמה.

המוני יהודים מכל יישובי הסביבה נהרו אף הם לעיר אושאמיר, כדי לעשות את השבת בצילו של הצדיק המפורסם. בין הבאים היו גם רבים מבני העיירה הסמוכה. עם צאת השבת, שעברה מתוך התרוממות הנפש, ניתנה לציבור הזדמנות להיכנס לחדרו של הצדיק, כדי להיפד ממנו לשלום ולהתברך מפיו.

בני העיירה הנדכאים סיכמו ביניהם, כי כל אחד, בבוא תורו להיכנס אל הקודש, ישטח לפני הצדיק את צרת מנהל האחוזה הרובצת על ראשם. בצער רב הקשיב הצדיק לסיפורם העגום של יהודי העיירה. במיוחד ציערתו העובדה כי איש זה יהודי הוא. "המתינו עד מחר ונראה מה אפשר לעשות", השיב להם הצדיק.

למחרת, בתום תפילת השחרית, הורה הצדיק למשמשי להתכונן לקראת יציאה לדרך. להפתעת הכול לא פנה הצדיק במסלול הנסיעה שנקבע מראש. הוא ציווה על הרכב להפנות את הסוסים לכיוון העיירה הסמוכה. תושבי העיירה, שהתכוננו אף הם לשוב לבתיהם, השתוממו עד מאוד. בזריות רבה עלו אף הם על עגלותיהם, והצטרפו לעגלתו של הצדיק. כך התנהלה שיירה ארוכה של עגלות, ובראשן עגלת הצדיק.

כשנכנסה השיירה אל תוך העיירה, שאל הצדיק למקום מגוריו של מנהל האחוזה. הוא הורה לרכב לנסוע לכתובת שנמסרה. למראה השיירה והצדיק בראשה, יצאו כל בני העיירה מבתיהם והביטו בנעשה נרגשים ומופתעים. באותה שעה היה הצדיק שקוע בתוך עצמו, וכמעט שלא הוציא הגה מפיו. כשנראה ממרחק ביתו הגדול והמפואר של מנהל האחוזה, נעתקה הנשימה מלבותיהם של המלווים ושל יתר התושבים. "מה יעשה עתה הצדיק? האם ייתן ברשע את עינו ויעשהו גל של עצמות?", תהו על מרפסת הבית ניצב מנהל האחוזה בכבודו ובעצמו. מקטרתו בפיו וכל הופעתו אומרת שחצנות. אך ככל שקרבה השיירה לביתו, ניכר היה כי הוא תוהה על פשר הכבודה הגדולה הזו.

בדיוק מול פתח הבית ביקש הצדיק לעצור את העגלה. בתור ארוך השתרכו מאחור כל יתר העגלות. רק אז נשא הצדיק את עינו לעבר הבית המפואר. כעבור רגע הבחין במנהל האחוזה המתכונן בו. הצדיק הוסיף להביט לעברו, מבלי להסיר את עינו ממנו. כך נמשך המחזה המיוחד מספר דקות.

לפתע ירד הצדיק מן העגלה והחל לפסוע לעבר הבית. כל היתר נותרו על מקומם מתבוננים ממרחק בנעשה. כשהתקרב הצדיק אל הפתח, נבלע בעל האחוזה בתוך הבית. לא חלפו אלא שניות מעטות והדלת נפתחה מבפנים. הצדיק ומשמשו נכנסו פנימה. חלפו עוד כמה דקות והצדיק ומשמשו יצאו את הבית, עלו על העגלה ועזבו את המקום. את שהתרחש פנימה, שמעו בני העיירה לאחר מכן ממשמשו של הצדיק. התברר, כי מהרגע שפתח להם מנהל האחוזה את דלת ביתו ועד שיצאו, לא החליפו ביניהם אף לא מלה אחת!

בנהוון ראש קל הזמין אותם מנהל האחוזה להיכנס פנימה. הוא הציע לצדיק כיסא לשבת והתיישב ממולו. הצדיק הניח את שתי ידיו על-גבי השולחן, וזקף את גבו, והביט בעיניו הטהורות בתוך עיני הרוזן הרשע. תחילה היה מבטו של מנהל האחוזה קשוח ועיקש. אט-אט, ככל שחלפו השניות, הלך מבטו והתרכך. מבטו של הצדיק, שהיה בתחילה רך וחומל, הפך אט-אט לנוקשה ולתקיף. לפתע התלחחו עיני בעת הבית. דמעה גדולה נשרה על לחיו. באותו רגע קם הצדיק ממקומו ולא אומר ודברים פנה לעבר הדלת. מנהל האחוזה נותר מסומר למקומו, לא מצליח אפילו לקום מכיסאו כדי ללוות את אורחיו.

באותו יום נשאר הצדיק בעיירה. כל מי שלא היה בשבת באושאמיר, ניצל הזדמנות זו כדי להתברך מפיו. לעת ערב, בשעה שהבית שבו התארח הצדיק התרוקן מאדם, נראתה דמות שחוחה מתקרבת אל הבית. היה זה מנהל האחוזה. הוא נכנס פנימה בעיניים מבוהלות, כאילו משהו נורא רודף אותו. שעתים תמימות התייחד עם הצדיק. בראש-השנה של אותה שנה, הופיע

מועדות פני, אענה תמיד "אני נוסע לירושלים" משום שזהו היעד הסופי ולעולם איני שוכח את מטרת הסופית. כל עוד אדם זוכר לאן פניו מועדות, כל התקלות והטעויות למיניהן, כל העיקולים והסיבוכים, כל אלה נשארים בגדר של תאונה בעלמא.

הבעיה מתחילה כאשר אדם מאבד את עצמו ואת כיוונו לחלוטין, דבר שכאמור עלול לקרות במקרים רבים. אשר לזאת נדרש האדם באלול לחזור בתשובה. בחיים כפי שהם מתוארים שלפנינו - חיים המאופיינים בעליות וירידות, במאבקים בהפסדים ובנצחנות, ברגעים קשים וברגעי חסד, צריך להיות רגע של עצירה במהלך החיים, האדם מתבונן על עצמו, היכן הוא עומד? להיכן פניו היו מועדות? ולהיכן הן מועדות כעת? ובכך, כאמור, הוא מעניק למעשיו את משמעותם.

רגע זה מגיע באלול, רגע של קריאה לתשובה. לא תשובה במובנה המקובל אלא תשובה במובן של תשובה להגדרת כיוונך - "אם אנת יהיב עינך ולבך לי, אנא ידענא דאת דידך"

"קוה אל ה', חזק ואמץ ליבך, וקוה אל ה'". אמת, לא נגאלתי, ואף לא נענתי, ובכל אופן אני יכול לקוות ולהמשיך הלאה. אין כאן הבטחה, שמחודש אלול כולם מושלמים או שכל הבעיות יפתרו. אך יש כאן מעין עצה, שבחודש זה צריכים להתחזק. אני צריך עוד פעם לקנות אל ה', וכך אוכל לעבור את השנה.

מאמרת הציור – "שובה ישראל עד ה' אלקיך"

"אמר רבי לוי גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, שנאמר "שובה ישראל עד ה' אלקיך" [יומא, פ"ג] גדולה היא ה"תשובה", שבעל תשובה מתעלה על ידה ומגיע עד כסא הכבוד, וזה ברור שאין בכוחו הוא מגיע לשם אם היה צדיק מעיקרו, וכמאמר רז"ל [ברכות, ל"ג] על הפסוק בישיעה נ"ז "שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' וכו' – לרחוק בתחילה ואח"כ לקרוב, מכיוון שלבעל תשובה יש סיוע מהקב"ה, לכן הוא זוכה להתקרב אל ה' יותר מהצדיק מעיקרו. מכאן למדנו שחיובו של בעל התשובה הוא להגיע "עד ה' אלקך", וזאת מסיבת "כי שכלת בעונך", ואין אפשרות לבעל התשובה להפסיק באמצע הדרך, כי עוונותיו מושכים אותו מטה מטה, ודרך המפלט מעוונותיו הוא רק בתשובה "עד ה' אלקיך" ועל כך רמז הפסוק [משלי ט"ו] "אורח חיים למעלה למשכיל ולמען סור משאול מטה".

שהשאל מטה "מושך" את האדם אליו, והדרך להימלט "משאול מטה" היא "אורח חיים למעלה למשכיל", ואם אצל כל אדם הוא כך, עאיכו"כ אדם שכבר חטא שסכנתו גדולה היא מאוד, והעצה היא "שובה ישראל עד ה' אלקיך".

וכך נוכל להבין את דברי התורה [דברים, ל] בפרשת התשובה "פי המצנה הזאת, אשר אנכי מצַנֵן היום לא נפלאה הוא מפְך, וְלֹא רָחֵקָה הוּא. לֹא בְשִׁמְסִים, הוּא לְאִמּוֹר, מִי יַעֲלֶה-לָנוּ הַשְּׂמִימָה וְיִקְחֶקָה לָנוּ, וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ, וְנַעֲשֶׂנָה. וְלֹא-מַעֲבָר לָיִם, הוּא לְאִמּוֹר, מִי יַעֲבֹר-לָנוּ אֶל-עֵבֶר הַיָּם וְיִקְחֶקָה לָנוּ, וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ, וְנַעֲשֶׂנָה. פִּי-קְרוֹב אֵלַיִךְ הַדָּבָר, מֵאֵד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ, לַעֲשׂוֹתוֹ" – כי החטא מזרו את האדם לשוב בתשובה "לא בשמים היא" שאין צורך לנביא שיאמר לעשות תשובה, "ולא מעבר לים היא" שאין צורך לחפש בעולם את גדולי הדור שיורו על הצורך לעשות תשובה, אין צורך לא ננביא ולא ברב אלא הכל גלוי וידוע לפני כל "בפיך ובלבבך לעשותו".

מאמרת הציור הכריזה – "ויצא כל פעול כי אתה פעלתו"

"יידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך ומלכותו ככל משלה" כתב המהרי"א זצוק"ל [בראשית, מ"ה] הוא סוד תיקון חטא אדה"ר שעירב כמה ניצוצין בתוך הגויים, ולעתיד כשיתעלה מלכותו ויתקנו כל הנשמות הנפולות, והן הן סוד הגרים שפירש רש"י נאם ה' אלקים מקבץ נדחי ישראל עוד אקבץ עליו לנקבציו, כי יש מה שנתערב על ידי חטא אדה"ר ויש מה שהקב"ה בעצמו פירסם, והוא עוד אקבץ עליו לנקבציו והבן. וכל זה סוד **מלכויות** של ראש השנה, יקרא לכל העמים כפי כל לחקן עולם במלכות שדי, ויקבלו כולם את עול מלכותך עליהם, והייתה לה' המלוכה, והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד אמן כן יהיה ב"ב. [עכלה"ק]